

Ảnh hưởng của các yếu tố đến quản lý hoạt động xây dựng trường học hạnh phúc tại các trường trung học phổ thông Thành phố Hồ Chí Minh

Đặng Anh Hồng*, **Phan Chí Đình****, **Phạm Ngọc Tiên****, **Phùng Đặng Thế Lập****

*ThS. GV, **SV. Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh

Received: 08/3/2024; Accepted: 14/3/2024; Published:

Abstract: Establishing happy schools in high schools is a crucial goal that contributes to enhancing education quality. This article evaluates the influencing factors affecting the management of happy school development activities in Ho Chi Minh City high schools. Employing a survey method using questionnaires, interviews, and statistical data analysis, the study surveyed 80 school administrators, teachers, staff, and 406 students at four high schools in District 5, HCMC. The findings reveal that all examined factors exert a significant impact, directly influencing the effectiveness of happy school development activity management.

Keywords: Happy school, School management, Affecting factors, High school, Ho Chi Minh City.

1. Đặt vấn đề

Trường học hạnh phúc (THHP) có thể hiểu là môi trường giáo dục nuôi dưỡng các mối quan hệ tích cực, nơi mà tất cả các thành viên như cán bộ quản lý (CBQL), giáo viên (GV), nhân viên (NV) và học sinh (HS) đều cảm thấy vui vẻ, hài lòng và sẵn lòng khi làm việc và học tập (Huỳnh Văn Sơn & Hồ Ngọc Kiều, 2023a; Nguyễn Thị Xuân Yến n.k., 2023; Tạ Chí Thành, 2023). Xây dựng THHP là một mục tiêu quan trọng của giáo dục hiện nay, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục. Nhằm cụ thể hóa mục tiêu xây dựng THHP, Sở Giáo dục và Đào tạo Thành phố Hồ Chí Minh (TP.HCM) vào ngày 16/10/2023 đã có Quyết định 3442/QĐ-SGDĐT về việc Ban hành Bộ tiêu chí THHP trong các cơ sở giáo dục trên địa bàn TP.HCM; và ngày 18/10/2023 có Kế hoạch số 6040/KH-SGDĐT về việc Triển khai THHP trong các cơ sở giáo dục trên địa bàn TP.HCM. Việc triển khai các nội dung trên là một bước tiến quan trọng trong việc xây dựng THHP tại các trường trung học phổ thông (THPT) ở TP.HCM, góp phần tạo nên môi trường giáo dục an toàn, thân thiện và hạnh phúc cho HS.

Tuy nhiên, việc quản lý hoạt động xây dựng THHP còn hạn chế do ảnh hưởng bởi nhiều yếu tố như nhận thức, năng lực quản lý, sự phối hợp của các lực lượng giáo dục, mục tiêu, sứ mệnh, chính sách, quy định, môi trường giáo dục và điều kiện tài chính của nhà trường. Đánh giá đúng thực trạng các yếu tố ảnh hưởng là cơ sở để đề xuất biện pháp cải thiện hiệu quả hoạt động này, góp phần nâng cao chất

lượng giáo dục và xây dựng môi trường hạnh phúc cho HS tại các trường THPT ở TP.HCM.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Phương pháp nghiên cứu

Nhóm nghiên cứu sử dụng phương pháp điều tra bằng bảng hỏi, phỏng vấn và xử lý dữ liệu. Bảng hỏi được sử dụng để khảo sát 80 CBQL, GV, NV và 406 HS ở 04 trường THPT tại Quận 5, TP.HCM. Các câu hỏi khảo sát được thiết kế theo lựa chọn 05 mức độ, điểm thấp nhất là 1, điểm cao nhất là 5. Số liệu khảo sát được xử lý bằng phần mềm thống kê SPSS với các thông số bao gồm điểm trung bình (ĐTB) và độ lệch chuẩn (ĐLC). ĐTB được phân theo 05 mức: 1,00-1,80: Không ảnh hưởng; 1,81-2,60: Ít ảnh hưởng; 2,61-3,40: Ảnh hưởng vừa phải; 3,41-4,20: Ảnh hưởng nhiều; 4,21-5,00: Ảnh hưởng rất nhiều. Phỏng vấn 03 CBQL nhằm thu thập thêm thông tin, bổ sung dữ liệu cho nghiên cứu và tăng tính thuyết phục cho kết quả thu được. Thông tin cá nhân của các đối tượng tham gia phỏng vấn được mã hóa để đảm bảo tính bảo mật.

2.2. Kết quả nghiên cứu

Bảng 1. Đánh giá của CBQL, GV, NV và HS về các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý hoạt động xây dựng THHP

Các yếu tố ảnh hưởng	Mức độ ảnh hưởng			
	CBQL, GV, NV		HS	
	ĐTB	ĐLC	ĐTB	ĐLC
1. Nhận thức của CBQL, GV, NV và HS về hoạt động xây dựng THHP	4,48	0,656	4,24	0,874

2. Năng lực quản lý hoạt động xây dựng THHP của CBQL	4,40	0,628	3,92	0,842
3. Sự phối hợp của các lực lượng giáo dục trong việc thực hiện hoạt động xây dựng THHP	4,04	0,803	3,79	0,714
4. Mục tiêu, sứ mệnh của nhà trường	4,17	0,708	3,86	0,877
5. Những chính sách và quy định về xây dựng THHP	4,15	0,695	4,35	0,764
6. Môi trường giáo dục, điều kiện tài chính của nhà trường	4,46	0,615	4,33	0,813
ĐTB chung	4,28		4,08	
Hệ số Cronbach's Alpha	0,826		0,802	

Kiểm định độ tin cậy của thang đo đối với CBQL, GV, NV và HS lần lượt ở mức 0,826 và 0,802, thể hiện thang đo được đánh giá là sử dụng rất tốt với độ tin cậy cao.

Tất cả yếu tố ảnh hưởng đến quản lý hoạt động xây dựng THHP đều được đánh giá ở mức “Ảnh hưởng nhiều” đến “Ảnh hưởng rất nhiều”, cho thấy tầm quan trọng của chúng trong việc xây dựng môi trường giáo dục hạnh phúc cho HS. Mức độ ảnh hưởng trung bình của các yếu tố theo đánh giá của CBQL, GV, NV cao hơn so với HS (4,28 so với 4,08) và ĐLC của các yếu tố trong đánh giá của CBQL, GV, NV đều thấp hơn so với HS, thể hiện sự tập trung cao của các ý kiến đánh giá. Kết quả này có thể phản ánh việc CBQL, GV, NV có nhận thức rõ ràng hơn về vai trò và trách nhiệm của bản thân trong việc quản lý và xây dựng THHP.

“Nhận thức của CBQL, GV, NV và HS về hoạt động xây dựng THHP” được đánh giá ở mức “Ảnh hưởng rất nhiều” (ĐTB của CBQL, GV, NV và HS lần lượt là 4,48 và 4,24), khẳng định vai trò then chốt của yếu tố này. Việc hiểu đúng bản chất và xác định được mục tiêu, tầm quan trọng của THHP sẽ tạo nền tảng vững chắc, giúp công tác quản lý hoạt động xây dựng THHP trở nên hiệu quả hơn. Chia sẻ của CBQL 01 càng củng cố thêm nhận định trên: “Theo tôi, nhận thức đóng vai trò vô cùng quan trọng trong việc đảm bảo thành công của công tác quản lý hoạt động xây dựng THHP. Nhận thức đúng đắn sẽ giúp CBQL hiểu rõ vai trò, trách nhiệm và tầm quan trọng của THHP, từ đó có thể xác định được những rủi ro tiềm ẩn và đưa ra những chiến lược quản lý phù hợp. Ngược lại, nếu nhận thức sai lệch, CBQL có thể mắc sai lầm trong quá trình quản lý, dẫn đến nhiều vấn đề ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả xây dựng THHP”. Nhận thức đúng đắn chính là kim chỉ nam cho mọi hoạt động, vì thế, nâng cao nhận thức cho CBQL, GV, NV, HS chính là bước đầu tiên và quan trọng nhất để xây dựng THHP thành công.

Yếu tố “Môi trường giáo dục, điều kiện tài chính

của nhà trường” cũng ở mức “Ảnh hưởng rất nhiều” với ĐTB lần lượt là 4,46 và 4,33, chứng minh đây là một yếu tố quan trọng không thể thiếu trong việc quản lý hoạt động xây dựng THHP. Môi trường giáo dục và điều kiện tài chính của nhà trường đóng vai trò thiết yếu trong việc hỗ trợ tổ chức các hoạt động dạy học và hoạt động giáo dục một cách hiệu quả. **CBQL 03** chia sẻ: “Tôi tin rằng môi trường học tập an toàn, thân thiện và đầy đủ tiện nghi đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy sự phát triển toàn diện của HS. Khi các em được học tập trong môi trường an toàn, không lo lắng về bạo lực học đường hay có quá nhiều áp lực học tập, các em có thể tập trung vào việc học tốt hơn và đạt kết quả cao hơn. Bên cạnh đó, nhà trường cũng cần đầu tư, cải thiện cơ sở vật chất và trang thiết bị học tập để đảm bảo HS có điều kiện học tập tốt nhất”.

Đánh giá của CBQL, GV, NV về yếu tố “Năng lực quản lý hoạt động xây dựng THHP của CBQL” là “Ảnh hưởng rất nhiều” (ĐTB=4,40). HS có mức đánh giá thấp hơn, với ĐTB là 3,92, tương đương mức “Ảnh hưởng nhiều”. Năng lực này bao gồm các khả năng chủ yếu như: lập kế hoạch; tổ chức và triển khai các hoạt động xây dựng THHP một cách hiệu quả; truyền cảm hứng, tạo động lực cho GV, NV, HS; giải quyết các vấn đề phát sinh trong quá trình xây dựng THHP và đánh giá kết quả hoạt động này một cách khách quan, khoa học. Theo nghiên cứu của Huỳnh Văn Sơn & Hồ Ngọc Kiều (2023b), năng lực xây dựng THHP của CBQL và GV trong thực tiễn hiện nay chưa cao, vì phần lớn chưa được tập huấn các nội dung liên quan đến THHP, mà chủ yếu là tự học, tự nghiên cứu thông qua các kênh thông tin đại chúng. Nhấn mạnh vai trò quan trọng của yếu tố năng lực quản lý, CBQL 02 chia sẻ: “Theo tôi, năng lực quản lý, đặc biệt của Hiệu trưởng, đóng vai trò then chốt trong việc xây dựng THHP. Người quản lý cần có khả năng lập kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo và giám sát hiệu quả các hoạt động. Ngoài ra, người quản lý cũng cần quan tâm, tạo động lực, khuyến khích các thành viên trong nhà trường hợp tác, cùng chung tay xây dựng THHP”. Việc nâng cao năng lực quản lý hoạt động xây dựng THHP của CBQL là điều cần thiết để góp phần xây dựng môi trường giáo dục hạnh phúc cho HS tại các trường THPT.

“Mục tiêu, sứ mệnh của nhà trường” được đánh giá là yếu tố có mức “Ảnh hưởng nhiều” (ĐTB lần lượt là 4,17 và 3,86), cho thấy CBQL, GV, NV và HS đều nhận thức sâu sắc tầm quan trọng của yếu tố này trong việc xây dựng THHP. Mục tiêu và sứ mệnh

giúp nhà trường xác định hướng đi, tầm nhìn và giá trị cốt lõi; định hướng hoạt động xây dựng THHP phù hợp với mục tiêu chung; đồng thời tạo bản sắc riêng, mang đậm dấu ấn của mỗi trường. CBQL 01 chia sẻ: “Mục tiêu và sứ mệnh của nhà trường là nền tảng quan trọng để xây dựng THHP, tạo nên bản sắc riêng của mỗi nhà trường trong hành trình xây dựng môi trường giáo dục hạnh phúc cho đơn vị mình”. Kết quả khảo sát và chia sẻ của CBQL 01 khẳng định tầm quan trọng của mục tiêu, sứ mệnh trong việc định hướng hoạt động xây dựng THHP và thúc đẩy sự phát triển bền vững của nhà trường.

Yếu tố “*Những chính sách và quy định về xây dựng THHP*” được CBQL, GV, NV đánh giá ở mức “*Ảnh hưởng nhiều*” (ĐTB = 4,15). Riêng HS có ĐTB cao hơn với 4,35, ở mức “*Ảnh hưởng rất nhiều*”. CBQL 02 chia sẻ: “*Chính sách và quy định có vai trò vô cùng quan trọng, giúp định hướng và hỗ trợ xây dựng THHP đúng hướng. Vì thế, cần có thêm những hướng dẫn chi tiết để các trường thuận lợi trong việc lên kế hoạch và triển khai xây dựng THHP*”. CBQL 01 đồng tình: “*Theo tôi, những chính sách và quy định về xây dựng THHP cần được hoàn thiện và cụ thể hơn nữa để đảm bảo rằng tất cả các bên liên quan đều được tiếp cận, hiểu rõ, tạo thuận lợi cho việc thực hiện kế hoạch xây dựng THHP*”. Có thể thấy, chính sách và quy định về xây dựng THHP tạo khung pháp lý để triển khai hiệu quả hoạt động xây dựng THHP. Nhờ có chính sách, quy định rõ ràng mà hoạt động xây dựng THHP được đảm bảo tính đồng bộ, thống nhất, công khai, minh bạch, từ đó khuyến khích và hỗ trợ hoạt động này diễn ra thuận lợi hơn.

Đánh giá của CBQL, GV, NV và HS về yếu tố “*Sự phối hợp của các lực lượng giáo dục trong việc thực hiện hoạt động xây dựng THHP*” đều ở mức “*Ảnh hưởng nhiều*”, với ĐTB lần lượt là 4,04 và 3,79. Sự phối hợp hiệu quả giữa các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường giúp tạo ra môi trường giáo dục thống nhất, tạo điều kiện cho các lực lượng chia sẻ kinh nghiệm, hỗ trợ lẫn nhau, từ đó tập trung nguồn lực và nâng cao hiệu quả hoạt động xây dựng THHP. CBQL 03 nêu quan điểm: “*Việc quản lý hoạt động xây dựng THHP có thành công hay không còn phụ thuộc vào sự phối hợp hiệu quả của các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường. Đơn cử, khi có sự chung tay của cha mẹ HS thì nhà trường có thể hiểu rõ hơn về tâm tư, nguyện vọng của HS, từ đó đề ra những kế hoạch phát triển nhà trường hạnh phúc gắn liền với nhu cầu của HS hơn*”. CBQL 01 chia sẻ thêm: “*Sự phối hợp của các lực lượng giáo*

dục trong việc xây dựng THHP là rất quan trọng, tạo ra sự gắn kết chặt chẽ giữa nhà trường với các bên liên quan, tăng nguồn lực đầu tư phát triển cơ sở vật chất, tạo môi trường học tập tiện nghi cho HS, góp phần hỗ trợ mục tiêu xây dựng THHP. Bên cạnh đó, nhà trường có thể lắng nghe ý kiến, nhu cầu, nguyện vọng từ các lực lượng giáo dục để hoàn thiện mô hình THHP của mình”.

Kết quả khảo sát cho thấy, có thể do nhận thức, góc nhìn và kinh nghiệm khác nhau, nên các đối tượng được khảo sát đánh giá khác nhau về mức độ ảnh hưởng của các yếu tố. CBQL có thể đánh giá cao hơn về vai trò của bản thân và các yếu tố mang tính quản lý, trong khi HS quan tâm hơn đến các yếu tố tác động trực tiếp đối với môi trường học tập và đời sống của bản thân.

3. Kết luận

Tất cả các yếu tố được khảo sát đều có mức độ ảnh hưởng nhất định, tác động trực tiếp đến quản lý hoạt động xây dựng THHP. Từ kết quả nghiên cứu, cần có một số biện pháp để nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động xây dựng THHP tại các trường THPT ở TP.HCM, như: Tăng cường tổ chức tập huấn, nâng cao nhận thức, năng lực quản lý, sự phối hợp của các lực lượng giáo dục, tiếp tục hoàn thiện những chính sách, quy định, cải thiện môi trường giáo dục và đảm bảo điều kiện tài chính cho hoạt động xây dựng THHP.

Tài liệu tham khảo

[1]. Huỳnh Văn Sơn & Hồ Ngọc Kiều. (2023a). Thực trạng cán bộ quản lý giáo viên và học sinh thực hiện nhiệm vụ xây dựng trường học hạnh phúc tại các trường trung học phổ thông tỉnh Long An. *Tạp chí Khoa học trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh*, 20(6), 1093-1105.

[2]. Huỳnh Văn Sơn & Hồ Ngọc Kiều. (2023b). Thực trạng nhận thức về xây dựng “trường học hạnh phúc” tại các trường trung học phổ thông tỉnh Long An. *Tạp chí Giáo dục*, 23(15), 45-51.

[3]. Nguyễn Thị Xuân Yến, Mai Mỹ Hạnh, Giang Thiên Vũ, Đỗ Công Nam, Cao Thành Tấn, ..., Bùi Hồng Quân. (2023). *Tài liệu bồi dưỡng cán bộ quản lý cơ sở giáo dục và giáo viên Chuyên đề “Xây dựng trường học hạnh phúc trong bối cảnh mới”*. Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh.

[4]. Sở Giáo dục và Đào tạo. (2023a). *Quyết định số 3442/QĐ-SGDĐT ngày 16 tháng 10 năm 2023 của Sở Giáo dục và Đào tạo về việc Ban hành “Bộ tiêu chí xây dựng Trường học hạnh phúc trong các cơ sở giáo dục trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh”*.